

**Discurs del rector Javier Lafuente a l'acte d'inauguració
del curs acadèmic 2022-2023 de la Universitat Autònoma de Barcelona**

Sala d'actes del Rectorat, 27 de setembre de 2022

Directora general d'Universitats,
Primera tinenta d'alcaldia de Cerdanyola del Vallès,
President del Consell Social,
Secretària general de Recerca i Universitats,
Director general d'Impacte Territorial i Social del Coneixement,
Membres de l'Equip de Govern,
Rector Pascual,
Rectora Ripoll,
Deganes, degans i director de l'Escola d'Enginyeria,
Directors i directores de departament,
Autoritats acadèmiques,
Membres de la comunitat universitària,
Amics i amigues,

És un plaer donar-vos la benvinguda a l'acte d'inauguració del curs acadèmic 2022-2023 de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'any passat, en aquesta mateixa data, us adreçava unes paraules de benvinguda que, malgrat la prudència, posaven de manifest l'alegria que suposava per a tothom iniciar el curs del retorn al campus. Avui, podem constatar que el curs que tot just deixem enrere s'ha desenvolupat amb normalitat gràcies a la millora progressiva de la situació sanitària i al compromís i la complicitat de la comunitat universitària. Un compromís i una capacitat d'afrontar situacions complexes que han estat crucials a l'hora de superar l'atac informàtic de gran magnitud que va patir la UAB l'octubre passat.

Feliçment, l'alumnat ha tornat a omplir les aules, els laboratoris, les biblioteques, les sales d'estudi i els equipaments culturals. El campus s'ha omplert de vida i d'activitat. La presencialitat plena és un element determinant perquè l'alumnat gaudeixi de l'experiència enriquidora que li ofereix un campus singular i únic en el nostre sistema universitari. En definitiva, la tornada al campus és un factor essencial perquè la

Universitat desplegui adequadament les missions de crear, transmetre i transferir coneixement.

Malgrat l'optimisme inicial, fruit de la finalització del període crític de la pandèmia, la confiança en una recuperació progressiva dels indicadors socials i econòmics s'ha esvaït ràpidament amb l'esclat del conflicte a Ucraïna arran de la invasió de Rússia. Les conseqüències de la guerra van molt més enllà del drama humanitari i del desastre que representen la pèrdua de vides humanes i la destrucció del territori. L'impacte del conflicte bèl·lic en el cost de les matèries primeres i en el preu i el subministrament de l'energia té una repercussió global que aboca l'economia mundial a una de les situacions més complicades i incertes de les darreres dècades.

La crisi actual, però, es desenvolupa en un context que, a més, ens esperona a prendre consciència del fet que la humanitat s'enfronta a reptes urgents de gran envergadura: la crisi energètica i les conseqüències del canvi climàtic en són dos d'importants i íntimament relacionats. Hem de ser molt conscients de la repercussió d'aquesta crisi en el pressupost de la Universitat i del fet que hem de millorar la gestió per reduir inqüestionablement el consum energètic i l'impacte ambiental de la nostra activitat diària al campus, tal com ja fem des de fa temps.

Crec fermament que, per contribuir a donar respostes a aquests i altres desafiaments reflectits en els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides, cal aprofundir en l'economia del coneixement i en la formació de persones altament qualificades. Evidentment, la captació, la retenció i el reconeixement del talent són indispensables per enfortir l'educació, la recerca i la innovació, i avançar així cap a aquesta economia i societat basades en el coneixement.

Tanmateix, la Universitat pot contribuir al sistema d'R+D+I, del qual és un pilar fonamental, quan disposa dels mecanismes i de recursos suficients per atraure i retenir talent. Malauradament, les retallades en el finançament universitari, iniciades com a conseqüència de la crisi econòmica del 2008, i les restriccions en la contractació de personal han tingut un efecte desastrós en les plantilles de professorat i de personal d'administració i serveis. Aquestes mesures ens han abocat a tenir unes plantilles clarament insuficients i envellides.

En el cas del professorat, la pèrdua de PDI permanent s'ha compensat amb l'únic mecanisme possible de què disposem: la contractació de professorat associat. Però crec que tots estem d'acord que no és admissible que el professorat associat s'encarregui de més del 50 % de la docència impartida a la Universitat, o que l'edat mitjana del nostre professorat sigui al voltant dels cinquanta-vuit anys.

Som plenament conscients que el principal actiu de la Universitat són les persones, i és per aquest motiu que les polítiques dirigides a recuperar i rejuvenir la plantilla de personal són una de les prioritats principals de l'acció d'aquest equip de govern. En

aquest sentit, amb el suport del Departament de Recerca i Universitats, posarem en marxa un Pla de rejuveniment de la plantilla i de disminució de la precarietat, que comportarà un increment progressiu de la plantilla de professorat permanent en els propers anys.

Vull remarcar la importància d'aquest pla, atès que redundarà en la millora de la recerca i, consegüentment, de la docència. El pla pretén contractar dues persones de plantilla per cada persona que sigui baixa i, d'aquesta manera, aconseguir afrontar els dos objectius principals: la recuperació de la plantilla (s'han perdut més de 300 professors en els últims deu anys de crisi) i el rejuveniment del professorat per la incorporació de professors lectors. En aquests moments, ja s'ha iniciat el procés de posada en comú de la proposta de model amb els agents socials i aviat s'iniciarà també aquest procés als centres.

De la mateixa manera, la UAB ha acordat un nou model de suport a la gestió departamental per aconseguir més eficiència i qualitat en la prestació de serveis i per donar resposta als nous requeriments i processos.

Vull fer palès que la capacitat d'atraure i retenir talent té una relació directa amb el prestigi i la visibilitat de la Universitat, un aspecte que els rànquings internacionals més importants mesuren mitjançant les enquestes de reputació. La UAB assoleix resultats destacats en aquest criteri, però la manca de reemplaçament generacional pot posar en perill el nostre posicionament. D'altra banda, la participació activa en xarxes universitàries i en projectes internacionals, com ara l'ECIU University, és un altre eix fonamental que enforteix la projecció internacional i el prestigi de la UAB.

En el cas de l'ECIU University, la focalització en l'aprenentatge basat en reptes uneix els beneficis de la internacionalització amb el compromís de la Universitat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. És un enfocament perfectament coherent amb el compromís de la UAB de formar professionals qualificats i ciutadans responsables, compromesos i sensibles a la diversitat. Aquest plantejament posa en valor la interdisciplinarietat del campus de la UAB i la seva estreta relació amb els centres de recerca d'excel·lència vinculats a la Universitat.

En aquest sentit, vull celebrar amb tots vosaltres la renovació de l'ECIU University per a quatre anys més. I vull destacar que, en la reunió dels campus de les universitats europees que va tenir lloc el mes de juny passat a Versalles, vaig tenir l'ocasió de constatar personalment la importància del projecte d'universitats europees en el marc de l'estratègia europea de cooperació transnacional en matèria d'universitats, recerca i innovació. Cal que la UAB aprofiti plenament l'oportunitat que representa la participació en aquest projecte europeu capdavanter i, per assolir-ho, cal la complicitat i la participació activa de tots els centres.

La Universitat no compliria adequadament la seva funció si es conformés a ser una simple observadora de la realitat. Una universitat pública com la UAB ha d'enfortir la

seva funció de motor de canvi de la societat i ha de contribuir activament al progrés del territori. El campus de la UAB ha de ser el node principal d'una xarxa de centres docents i de recerca propis i vinculats i s'ha d'implicar en el teixit econòmic i social.

És per aquest motiu que cal continuar teixint complicitats amb institucions i entitats externes, molt especialment del Vallès i de Barcelona, i amb els nostres quatre campus hospitalaris. L'acord per incrementar les places del grau d'Infermeria a les unitats docents dels hospitals Parc Taulí i Germans Trias i Pujol o la inauguració de la Unitat Mixta de Recerca en Medicina Genòmica UAB - IR Sant Pau en són un bon exemple.

Lògicament, la configuració en un campus universitari facilita la transversalitat i afavoreix l'alineament de la recerca amb els resultats socials. Aquest enfocament, però, requereix infraestructures i serveis adients. Per aquest motiu, cal posar de manifest que la manca d'inversions dels darrers anys limita en gran manera els beneficis i l'impacte social de la Universitat. Cal corregir urgentment aquesta situació, que dificulta enormement el desplegament de les nostres potencialitats.

En els propers mesos s'aprovaran canvis legislatius a Catalunya i a l'Estat que afectaran aspectes importants de l'àmbit universitari. En el cas de la nova Llei orgànica del sistema universitari, la LOSU, hem posat de manifest el nostre desacord amb diversos punts que incorpora el document aprovat pel Consell de Ministres i que en aquests moments està en tràmit parlamentari, entre d'altres, canvis en el model de governança que impliquen una clara pèrdua de l'autonomia universitària.

La Llei de la ciència, la tecnologia i la innovació, aprovada recentment al Congrés dels Diputats, marca com a objectiu fonamental incrementar el finançament públic de la recerca perquè arribi fins a l'1,25 % del PIB el 2030 (actualment és del 0,62 %). La nova Llei clarifica la carrera científica i pretén reduir la temporalitat del sistema de ciència i tecnologia.

Esperem que aquests objectius pressupostaris marcats per la LOSU i la Llei de la ciència es concretin en un augment de recursos, que permeti al sistema universitari i de recerca fer les aportacions imprescindibles per al progrés econòmic i social del nostre país.

En aquests moments està en tràmit a la seu parlamentària la Llei de la ciència de Catalunya, que permetrà, per primera vegada, definir les estructures i incorporar mecanismes per convertir Catalunya en una societat basada en el coneixement.

Confiam que aquestes iniciatives seran sensibles a les demandes expressades de manera inequívoca per les universitats i que aniran acompanyades dels recursos necessaris.

Avui ens retrobem per celebrar l'inici d'un nou curs. És un acte acadèmic rellevant, perquè referma la voluntat de continuar treballant amb el màxim rigor per formar

ciutadans i ciutadanes amb esperit crític i compromís cívic que contribueixin a construir una societat més justa, integradora i respectuosa.

I no vull acabar sense recordar que no perdem de vista el compromís amb la defensa de la llengua, un compromís que mantenim des de l'Equip de Govern i que enguany es fa també visible mitjançant el lema d'aquest curs acadèmic, «No em toquis la llengua», i a través de la persona escollida per impartir la conferència inaugural. Moltes gràcies, Màrius, per haver acceptat la nostra invitació.

Estic convençut que amb la implicació de tots els membres de la comunitat universitària aconseguirem revertir la clara regressió que pateix la llengua catalana a la universitat.

L'acte d'inauguració del curs acadèmic és una ocasió idònia per reconèixer i agrair la feina de totes les persones que, dia a dia, feu possible que la Universitat compleixi els seus objectius. Una feina que, n'estic convençut, genera un fort i arrelat sentiment de pertinença a la UAB, un lligam que hem d'ajudar a mantenir viu en el temps perquè contribueix a donar visibilitat i prestigi a la nostra universitat i, sobretot, a difondre els seus valors.

Per acabar, vull donar la benvinguda a l'alumnat, especialment als estudiants que aquest curs inicien els estudis universitaris als nostres campus. Us desitjo un magnífic curs acadèmic i que aprofiteu tot allò que us ofereix la nostra, la *vostra*, Universitat.

Moltes gràcies.